

УДК: 339.726.2(477)

Науменко Наталія,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та управління проєктами,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна

naumenko.ns@gmail.com

Новосад Ольга,

магістр першого курсу факультету міжнародних відносин,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна

Novosad.Olha2022@vnu.edu.ua

ФІНАНСОВА ТА ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ЯПОНІЇ УКРАЇНІ В ПЕРІОД ПОВНОМАШТАБНОЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Японія, як і Україна, під час Другої світової війни на своїй території відчула всі жахи збройної агресії. Японія протягом ХХ століття пройшла шлях від агресивного мілітаризму відносно підконтрольних територій Кореї, Китаю та Філіппін до спокути власної провини перед іншими націями. Ця нація відчула на собі, що таке капітуляція під тиском антигітлерівської коаліції, однієї із найпотужніших і технологічно озброєних армій світу та наступний за нею міжнародний військовий трибунал. Це зазвичай нелегко, адже не кожна нація протягом двох днів втратила значну частину населення двох найбільших мегаполісів із дуже щільною місткістю населення. Японці швидко засвоїли жорсткий урок і тепер підтримують Україну в її боротьбі із російським фашизмом останні дев'ять років. Проте,

саме це дослідження присвячене нинішньому періоду українських визвольних змагань.

Ця нація розуміє, що вбивство великої кількості невинних мирних жителів російськими військами в Україні є серйозним порушенням міжнародного гуманітарного права та воєнним злочином. Такі дії є абсолютно неприйнятними і Японія їх рішуче засуджує. На офіційному сайті Міністерства іноземних справ Японії щодо ситуації в Україні декларується наступне [1].

1. Допомога, що стосується України:

- Надання Україні дронів, бронежилетів, сталевих касок, зимового одягу, наметів, фотоапаратів, гігієнічних та продуктових наборів, біноклів, освітлювальних засобів, медичних товарів, цивільних автомобілів (фургонів) тощо.

- Надання Україні та сусіднім країнам екстреної гуманітарної допомоги (у сфері охорони здоров'я та медицини, продовольчої безпеки і захисту): 200 млн дол. США, та прийняття рішення про надання додаткової фінансової підтримки як гуманітарної допомоги та витрат на відновлення: 500 млн. дол. США.

- Продовольча допомога країнам Близького Сходу та Африки, які постраждали від ситуації в Україні (близько 200 млн. дол. США, з яких 17 млн. дол. США це допомога для сприяння експорту зерна з України).

- Допомога для транспортування та розподілу в Сомалі пшениці, наданої українським урядом: 14 млн. дол. США.

- Надання Україні фінансової допомоги: 600 млн. дол. США.

- В рамках підтримки для проходження зимового періоду, надання через міжнародні організації генераторів та сонячних ліхтарів (близько 2,57 млн. дол. США), а також світловідбивачів та одноразових грілок для Національної поліції України (близько 550 тис. дол. США).

- Надання близько 1 500 генераторів, зокрема 4, подарованих у межах «Ініціативи підтримки для проходження зимового періоду: Генератори для українців від Японії» (включно з генераторами, що надала згадана вище міжнародна організація).

- Надання допомоги у сфері протимінної діяльності, включно з програмою навчання персоналу Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) у співпраці з Камбоджею.
- Надання обладнання для телевиробництва Національній суспільній телерадіокомпанії України (НСТУ).
- Відтермінування виплат за боргом для України (близько 7.8 млрд єн (прибл. 70 млн дол. США)).
- Дозвіл на подовження дії картки резидента (посвідки на проживання) всім українцям в Японії, які бажають цього.
- Прийом евакуйованих із України до Японії.
- Надання допомоги у негрошовій формі, транспортування товарів гуманітарної допомоги УВКБ ООН літаками Сил Самооборони Японії, а також залучення людських ресурсів у галузі медицини та охорони здоров'я для підтримки евакуйованих.

2. Фінансові заходи:

- Унеможливлення фінансування Росії з боку провідних багатосторонніх фінансових установ, включно з МВФ, Світовим банком і Європейським банком реконструкції та розвитку.
- Реакція на ухиляння Росії від санкцій, у тому числі за допомогою цифрових активів.
- Обмеження операцій з Центральним банком Росії.
- Введення санкцій, зокрема заморожування активів осіб, пов'язаних з урядом Росії, у тому числі Президента Путіна, і російських олігархів.
- Заморожування активів дванадцяти російських банків (Сбербанк, Альфа-Банк, ВЕБ.РФ, Промсвязьбанк, Банк «Росія», ВТБ, Совкомбанк, Новікомбанк, Фінансова корпорація «Відкриття», Московський кредитний банк, Російський Сільськогосподарський банк (Россельхозбанк), Росбанк) і їхніх дочірніх компаній у Японії.
- Приєднання до вжиття заходів, спрямованих на ізоляцію Росії від міжнародної фінансової системи та світової економіки шляхом відключення окремих російських банків від системи SWIFT.
- Заборона на випуск та операції з новими облігаціями російського державного боргу на первинному та вторинному ринку

Японії. Окрім того, щодо деяких визначених російських банків, яким вже заборонено випуски цінних паперів у Японії, накладено додаткову заборону на випуск цінних паперів з меншим терміном погашення.

- Запровадження заходів щодо заборони нових інвестицій в Росії.

- Заборона надання Росії деяких видів послуг, зокрема трастових та бухгалтерських, запровадження обмеження ціни на російську нафту (заборона імпорту і надання супутніх послуг, які дозволяють морське транспортування російської сирої нафти та нафтопродуктів, що закупаються за ціною вище встановленого обмеження).

3. Торговельні заходи:

- Позбавлення Росії статусу найбільшого сприяння.

- Заборона на імпорт з Росії техніки, деяких видів деревини, горілки, золота та ін.

- Заборона на експорт до Росії предметів розкоші.

- Введення санкцій на експорт російським військовим організаціям підконтрольних товарів із узгодженого на міжнародному рівні переліку, інших товарів подвійного призначення, таких як напівпровідники, передових товарів, обладнання для переробки нафти, товарів, що сприятимуть зміцненню промислової бази Росії, а також товарів, пов'язаних із хімічною та біологічною зброєю.

- Зменшення залежності від Росії в енергетиці, що включає поступове припинення та заборону імпорту російського вугілля та нафти.

4. Призупинення видачі віз:

- Призупинення видачі віз до Японії для визначених осіб, пов'язаних з Росією.

5. Республіка Білорусь:

- Заморожування активів чотирьох білоруських банків (Білагропромбанк, Банк Дабрабут, Банк розвитку Республіки Білорусь та Белінвестбанк) і їхніх дочірніх компаній у Японії. • Призупинення видачі віз до Японії для визначених осіб, пов'язаних з Республікою Білорусь.

- Введення санкцій, зокрема заморожування активів осіб, пов'язаних з РБ, у тому числі Президента Лукашенка.

- Введення санкцій на експорт білоруським військовим організаціям підконтрольних товарів із узгодженого на міжнародному рівні переліку, інших товарів подвійного призначення, таких як напівпровідники.

6. «Донецька Народна Республіка (ДНР)» та «Луганська Народна Республіка (ЛНР)»:

- Призупинення видачі віз до Японії для осіб з «ДНР» або «ЛНР» та заморожування активів, які зберігаються даними особами в Японії.

- Заборона на імпорту і експорту з «ДНР» та «ЛНР».

В січні 2023 року влад Японії надала Україні 95 млн. доларів США допомоги – ці гроші витратять на відновлення критично важливої інфраструктури та зміцнення громадянського суспільства.

Програма допомоги Україні зосереджена на п'яти ключових галузях:

- посилення можливості уряду реагувати на кризу та керувати ним;

- підтримка державних служб, щоб вони могли продовжувати свою роботу;

- відновлення критично важливої інфраструктури, щоб люди могли безпечно повернутись додому;

- підтримка приватних підприємств, щоб вони продовжували працювати, тим самим підтримуючи громади;

- зміцнення громадянського суспільства та соціальних зв'язків [1].

На початку лютого, саме перед зустріччю керівників G-7, Уряд Японії виділяє для України ще 170 млн доларів [2]. Ці кошти спрямують на проекти екстреного відновлення, зокрема – відбудову критичної інфраструктури.

Прем'єр-міністр Японії Фумідо Кесід в процесі зустрічі із Президентом України В. Зеленським не лише запросив останнього взяти онлайн-участь у саміті Великої сімки 24.02.2023 року, але і

наголосив на підтримці єдності у боротьбі з агресією РФ проти України та заявляє про продовження підтримки, яка вже складатиме 5,5 млрд. доларів [3].

Отже, дипломатична діяльність Президента В. Зеленського, його постійні спонукальні публічні промови, безперервні візити у більшість країн світу та постійні зустрічі з представниками урядових кіл та місцевого істеблішменту дають свої практичні результати. Нині, Україні як ніколи, слід публічно заявляти усьому світу не лише про факт жахливої агресії Росії щодо сусідньої незалежної держави, але і про геноцид української нації, його фізичний та економічний вимір.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ Японії. Реакція на ситуацію в Україні. URL: https://japan.kantei.go.jp/ongoingtopics/pdf/jp_stands_with_ukraine_ukr.pdf (дата звернення 14.05.2023 р.).
2. Японія виділила Україні 95 млн. доларів. Слово і діло. Аналітичний портал. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/01/12/novyna/svit/yaponiya-vydilyla-ukrayini-95-mln-dolariv-dopomohy-vytratyat-koshty> (дата звернення 14.05.2023 р.).
3. Україна отримає від Японії 170 млн доларів на відновлення. Слово і діло. Аналітичний портал. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/02/02/novyna/bezpeka/ukrayina-otrymae-yaponiyi-170-mln-dolariv-vidnovlennya> (дата звернення 14.05.2023 р.).
4. Японія виділить Україні додаткову фін допомогу: названо суму. Слово і діло. Аналітичний портал. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/02/20/novyna/suspilstvo/yaponiya-vydilyt-ukrayini-dodatkovu-findopomohu-nazvano-sumu> (дата звернення 14.05.2023 р.).